

Projekt

Konwentu Seniorów RMT
z dnia 26 lutego 2026 r.
DRUK NR 538

STANOWISKO NR .....
RADY MIASTA TORUNIA
z dnia ..... 2026 r.

upamiętniające 45. rocznicę rejestracji Niezależnego Zrzeszenia Studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.¹⁾) oraz § 21 ust. 7 i § 39 ust. 1 pkt 2 Regulaminu Rady Miasta Torunia stanowiącego załącznik nr 2 do Statutu Gminy Miasta Toruń (uchwała nr 146/99 Rady Miasta Torunia z dnia 15 kwietnia 1999 r. w sprawie przyjęcia Statutu Gminy Miasta Toruń (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2020 r. poz. 3209)) przyjmuje się stanowisko o poniższej treści.

Rada Miasta Torunia pragnie uhonorować 45. rocznicę rejestracji Niezależnego Zrzeszenia Studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, oddając hołd środowisku akademickiemu, które w przełomowym momencie historii Polski odważnie upomniało się o wolność i prawa obywatelskie. Rocznicą ta stanowi okazję do przypomnienia roli, jaką studenci toruńskiej uczelni odegrali w procesie demokratyzacji życia społecznego. To także wyraz wdzięczności wobec tych, którzy swoją postawą współtworzyli fundamenty wolnej Rzeczypospolitej.

Struktury Niezależnego Zrzeszenia Studentów na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu powstały już w pierwszych dniach „karnawału Solidarności”, 15 września 1980 r. Środowisko akademickie, a w szczególności młodzież uniwersytecka, nie mogła bowiem pozostać obojętna na przełomowe wydarzenia Sierpnia 1980 r. Rodzący się wówczas niezależny ruch związkowy dawał nadzieję, że demokratyzacja życia społecznego obejmie również uczelnie wyższe, przywróci w nich prawa i swobody akademickie, zagwarantuje wolność słowa oraz ustanowi zręby samorządności.

Aspiracje tworzących Niezależne Zrzeszenie Studentów młodych ludzi wyrażały ich najbardziej podstawowe pragnienie życia w wolności i w prawdzie. Były to zarazem marzenia kilku wcześniejszych, powojennych pokoleń studentek i studentów zmuszonych do kształcenia i intelektualnego wzrastania w duchu narzuconego przez władze komunistyczne światopoglądu marksistowskiego.

Nakreślony przez Niezależne Zrzeszenie Studentów szeroki program odnowy życia studenckiego wyrażał się w działalności wydawniczej, druku i kolportażu broszur, gazetek, ulotek. Po raz pierwszy na łamach prasy studenckiej mogła znaleźć się aktualna problematyka gospodarcza i społeczna, poruszano tematy z zakresu swobód i praw obywatelskich, wyrażano sprzeciw wobec wszechobecnej cenzury. Ważnym elementem aktywności NZS-u była troska o przywrócenie w pamięci zbiorowej należnego miejsca bohaterom historii narodowej, upamiętnienia wydarzeń, które były przemilczane w imię poprawności politycznej bądź podległości Związkowi Sowieckiemu. W dniach 17–18 lutego 1981 r. zorganizowano na UMK strajk studencki, podczas którego głoszono hasła autonomii uczelni wyższych, praw człowieka i suwerenności Polski.

Od pierwszych dni swojego istnienia Niezależne Zrzeszenie Studentów na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu z całą stanowczością, jednoznacznie i wyrażnie wspierało działalność NSZZ „Solidarność”, zarówno jej struktur regionalnych, jak i ogólnopolskich. Studenci protestowali przeciwko pobicie działaczy związkowych podczas wydarzeń Bydgoskiego Marca 1981 r. W ich obronie zorganizowali wiece i demonstracje, domagając się przestrzegania praworządności.

Walki o autonomię wyższych uczelni nie przerwało wprowadzenie stanu wojennego i odwołanie demokratycznie wybranych władz rektorskich. Członkowie toruńskiego NZS-u w warunkach konspiracji kontynuowali działalność wydawniczą. 1 i 3 maja 1982 r. masowo wzięli udział w pokojowych demonstracjach

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1436.

mieszkańców Torunia i regionu przeciwko wprowadzeniu w Polsce stanu wojennego. Wielu z nich za swoje zaangażowanie zapłaciło wysoką cenę w postaci aresztowania, uwięzienia, utraty zdrowia lub emigracji. W latach 1987-1989 studenci toruńscy odrodzili jawne struktury NZS-u, pomimo brutalnego przeciwdziałania organów komunistycznego państwa, a następnie czynnie włączyli się do działań w celu wprowadzenia w Polsce wolności i demokracji.

Wspominając ludzi i wydarzenia sprzed czterdziestu pięciu lat, składamy im wyrazy najwyższego uznania i wdzięczności. Ich odwaga, niezłomność oraz głęboko zakorzenione poczucie odpowiedzialności za wspólnotę akademicką i społeczną sprawiły, że Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu stał się miejscem formowania świadomych postaw obywatelskich i przestrzenią konsekwentnego upominania się o demokratyzację życia publicznego.

Działalność środowiska Niezależne Zrzeszenie Studentów zapisała się trwale w historii Uniwersytetu, Torunia i Rzeczypospolitej. Ich determinacja, solidarność i gotowość do ponoszenia konsekwencji własnych wyborów współtworzyły fundament przemian, które otworzyły drogę ku wolnej Polsce. Dzisiejsza pamięć o tamtych wydarzeniach jest nie tylko wyrazem szacunku, lecz także zobowiązaniem do pielęgnowania wartości, o które wówczas tak odważnie się upominano.

Rada Miasta Torunia wyraża przekonanie, że pamięć o dokonaniach Niezależnego Zrzeszenia Studentów pozostanie trwałym elementem tożsamości naszego miasta i wspólnoty akademickiej. Składając hołd uczestnikom tamtych wydarzeń, zapewniamy o naszej wdzięczności oraz gotowości do dalszego pielęgnowania dziedzictwa wolności, solidarności i odpowiedzialności za dobro wspólne. Niech ta rocznica będzie nie tylko wspomnieniem historii, ale również inspiracją dla kolejnych pokoleń Torunian.

Przewodniczący Konwentu
Seniorów Rady Miasta
Torunia

Łukasz Walkusz

Przewodniczący Rady Miasta
Torunia

Łukasz Walkusz